

УДК 658.15:65.012.16:338.22

Белялов Талят Енверович

кандидат економічних наук, доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

Чуж Володимир Олександрович

студент

Київський національний університет технологій та дизайну

Белялов Талят Энверович

кандидат экономических наук, доцент.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Чуж Владимир Александрович

Студент

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Bielialov T.

candidate of economic sciences, docent

Kyiv National University of Technologies and Design

Chuzh V.

Student

Kyiv National University of Technologies and Design

**ВНУТРІШНІЙ МОНІТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА**

**ВНУТРЕННИЙ МОНИТОРИНГ КАК ИНСТРУМЕНТ
УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ
БЕЗОПАСНОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ**

**INTERNAL MONITORING AS A TOOL FOR MANAGEMENT OF
FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE**

Анотація: Дослідження внутрішнього моніторингу як інструменту управління фінансово-економічної безпеки підприємства

Ключові слова: моніторинг, підприємство, середовище, інструмент, забезпечення безпеки

Аннотация: Исследование внутреннего мониторинга как инструмента управления финансово-экономической безопасностью предприятия

Ключевые слова: мониторинг, предприятие, среда, инструмент, обеспечение безопасности

Summary: The study of internal monitoring as a tool for management of financial and economic security

Keywords: monitoring, enterprise, environment, tools, security

Процес забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства вимагає інформаційно-аналітичного забезпечення, що є обов'язковим для ефективної оперативної оцінки її рівня, прогнозування можливих внутрішніх та зовнішніх загроз, дотримання достатності фінансових ресурсів для своєчасного виконання зобов'язань суб'єктом господарювання.

Окрім того, підприємство потребує постійного моніторингу стану фінансово-економічної безпеки також в процесі стратегічних перетворень, оскільки тільки за такої умови можливим є збереження досягнутого рівня безпеки та подальшого розвитку.

У загальному розумінні моніторинг - це система постійного спостереження за процесами і тенденціями[1], що мають місце у зовнішньому та (або) внутрішньому середовищі підприємства з метою своєчасної оперативної оцінки ситуацій, що виникають.

Якщо спиратися на визначення І.А. Бланка, В.А. Забродського та І.Й. Плікуса, фінансово-економічний моніторинг є спеціально організованим систематичним і безупинним спостереженням за фінансовою та економічною діяльністю і фінансово-економічним станом об'єкта й оперативною їх оцінкою. Отже, фінансовий моніторинг можна умовно поділити на два блоки: моніторинг фінансово-економічної діяльності підприємства і моніторинг фінансово-економічного стану.

В свою чергу, внутрішній моніторинг фінансово-економічної діяльності підприємства передбачає моніторинг грошових потоків, використання залучених коштів тощо. Таким чином, внутрішній

фінансово-економічний моніторинг передбачає дослідження лише внутрішнього стану або чинників внутрішнього характеру підприємства.

Проте, з огляду на складність виробничих відносин на підприємстві та різноманітність виконуваних ним функцій, ефективність його діяльності визначається багатьма внутрішніми і зовнішніми факторами, кожний з яких впливає на забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Тому для забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства недостатньо дослідження лише внутрішнього середовища, важливо досліджувати й зовнішнє середовище суб'єкту господарювання. Враховуючи зазначене, під моніторингом фінансово-економічної безпеки підприємства слід розуміти спеціально організований систематичний і безперервний процес збору, систематизації, аналізу інформації, який встановлює чинники впливу зовнішнього і внутрішнього середовища, що обумовлюють фінансовий стан та встановлює рівень фінансово-економічної безпеки суб'єкта господарювання[2].

Отже, сутність внутрішнього моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства полягає у наданні достовірної, повної інформації про фінансовий стан підприємства та чинники, внутрішнього середовища, які його обумовлюють (рис. 1.).

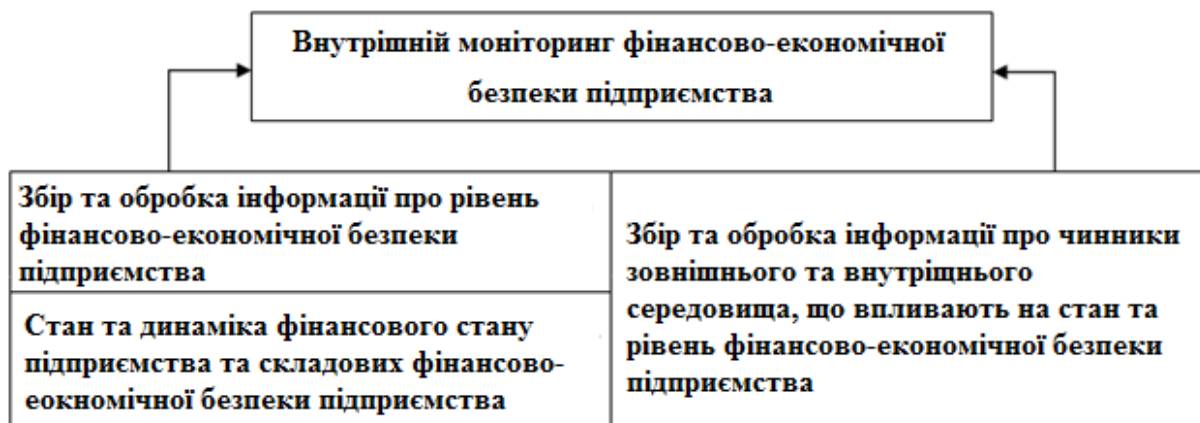

Рис. 1. – Сутність та завдання моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства

Із визначеної сутності, можемо сформулювати завдання внутрішнього моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства[3]:

- виявлення внутрішніх факторів, що здійснюють вплив на фінансову безпеку підприємства;
- визначення джерел, причин, характеру, інтенсивності дії деструктивних факторів;
- системне вивчення ситуацій, які склались, тенденцій її розвитку;
- оцінка фінансово-економічного стану і динаміки розвитку підприємства;
- виявлення деструктивних тенденцій процесів розвитку фінансово-економічної підприємства;
- розробка цільових заходів для запобігання та ліквідації загроз та небезпек фінансовій безпеці підприємства.

Внутрішній моніторинг середовища – це постійно діюча система організації спостереження за станом факторів внутрішнього середовища, їх оцінка, прогнозування тенденцій змін та формування інформаційної бази[4]. Структура основних факторів внутрішнього моніторингу середовища фінансово-економічної безпеки підприємства представлено на рис. 2.

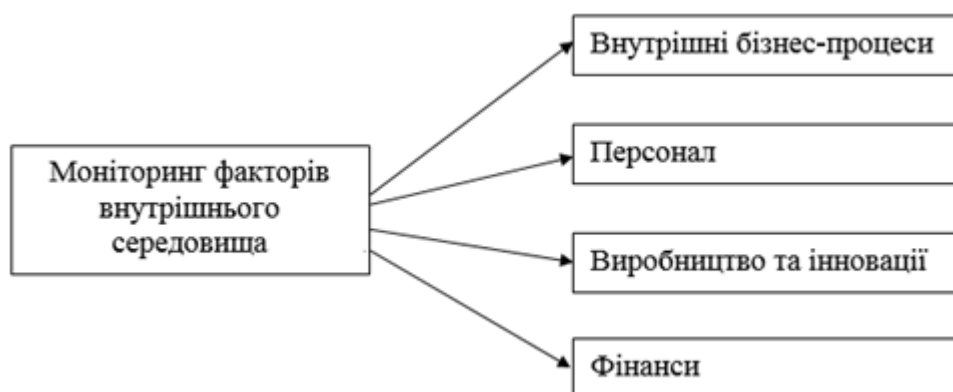

Рис. 2. Склад основних факторів внутрішнього моніторингу середовища фінансово-економічної безпеки підприємства

Об'єктом моніторингу внутрішнього середовища, у даному випадку, є внутрішні фактори, за рахунок яких досягається певний рівень фінансово-економічної безпеки підприємств[5].

В процесі формування інформаційної бази моніторингу необхідно встановити напрями та взаємозв'язок інформаційних потоків, які описують стан об'єкта дослідження, що, в свою чергу, дозволить розробити систему, яка забезпечить суб'єкти моніторингу точною і оперативною первинною інформацією про стан об'єкта моніторингу.

Визначення тривалості і періодичності процесу моніторингу також передбачає узгодження термінів формування первинної інформації, збору, систематизації та обробки даних, з кінцевими термінами прийняття управлінських рішень[6], оскільки головним завданням системи моніторингу є забезпечення своєчасності прийняття управлінських рішень для забезпечення стабільного розвитку об'єкта моніторингу, попередження негативних подій та усунення чи локалізації їх наслідків і забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єкта господарювання.

Таким чином, в рамках створюваної системи внутрішнього моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства можна вирішувати такі завдання:

- систематичне спостереження та нагромадження інформації про тенденції зміни факторів середовища у динаміці;
- оцінка значущості факторів внутрішнього середовища та характеру їх впливу на рівень фінансово-економічної безпеки підприємства;
- прогнозування тенденції зміни фінансово-економічної безпеки підприємства з урахуванням впливу факторів середовища;
- розробка системи інформаційного забезпечення обґрунтування управлінських рішень, спрямованих на забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства у довгостроковій перспективі.

Література:

1. Амосов О. Ю. Фінансова безпека підприємства в сучасних умовах: теоретичний аспект / О. Ю. Амосов // Проблеми економіки. – 2011. – № 4. – С. 76–80.
2. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізм забезпечення) : монографія / О. І. Барановський. – К. : КНТЕУ, 2004. – 759 с.
3. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В., [за ред. Т.Г. Васильціва]. – Львів: ВИДАВНИЦТВО, 2012. –386 с.
4. Подольчак Н.Ю. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посібник / Н.Ю. Подольчак, В.Я. Карковська. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014.-268с.
5. Столбов В.Ф., Шаповал Г.М. Особливості управління системою фінансово-економічної безпеки будівельних підприємств / В.Ф. Столбов, Г.М. Шаповал // Комунальне господарство міст. Науково-технічний збірник.- 2013.- №111.- с.103-108.
6. Іващенко О.В., Четверіков П.М. Система фінансово-економічної безпеки підприємства / О.В. Іващенко, П.М. Четверіков.